

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Plenarinio posėdžio dokumentas

19.5.2008

B6-0217/2008 }
B6-0221/2008 }
B6-0222/2008 }
B6-0225/2008 }
B6-0229/2008 }
B6-0232/2008 } RC1

BENDRAS PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pagal Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 4 dalį pateikė

- John Bowis, Mairead McGuinness ir Maria Martens PPE-DE frakcijos vardu
- Hannes Swoboda ir Alain Hutchinson PSE frakcijos vardu
- Thierry Cornillet, Danutė Budreikaitė ir Niels Busk ALDE frakcijos vardu
- Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf Verts/ALE frakcijos vardu
- Ryszard Czarnecki, Eoin Ryan, Adam Bielan ir Sergio Berlato UEN frakcijos vardu
- Luisa Morgantini ir Gabriele Zimmer GUE/NGL frakcijos vardu

keičiantis šių frakcijų pasiūlymus dėl rezoliucijų:

- PSE (B6-0217/2008)
- Verts/ALE (B6-0221/2008)
- PPE-DE (B6-0222/2008)
- UEN (B6-0225/2008)
- GUE/NGL (B6-0229/2008)
- ALDE (B6-0232/2008)

dėl augančių maisto kainų ES ir besivystančiose šalyse

RC\724413LT.doc

PE401.540v01-00}
PE401.549v01-00}
PE401.551v01-00}
PE401.558v01-00}
PE401.562v01-00}
PE401.565v01-00} RC1

LT

LT

Europos Parlamento rezoliucija dėl augančių maisto kainų ES ir besivystančiose šalyse

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 25 straipsnio 1 dalį, kurioje minima teisė į maistą,
 - atsižvelgdamas į 1996 m. Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo maisto klausimais išvadas ir į tikslą iki 2015 m. dvigubai sumažinti badaujančių žmonių skaičių,
 - atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Tarptautiniame ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakte išvardytus įsipareigojimus, ypač į jo 11 straipsnį dėl teisės į maistą, kurį pasirašė visos Europos Sąjungos valstybės narės,
 - atsižvelgdamas į gegužės 22 d. Ženevoje vykiančią JT žmogaus teisių tarybos specialiąją sesiją „Gilėjančios pasaulinės maisto krizės, kurią sukėlė, be kita ko, greitai augančios maisto kainos, neigiamas poveikis įgyvendinant teisę į maistą“,
 - atsižvelgdamas į 2007 m. gruodžio 18 d. Europos konsensuą dėl humanitarinės pagalbos,
 - atsižvelgdamas į EB sutarties 33 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į tebevykstantį bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) „būklės patikrinimą“,
 - atsižvelgdamas į neseniai pateiktas Tarptautinio vystymuisi skirtos žemės ūkio žinių, mokslo ir technologijų vertinimo (angl. IAASTD) organizacijos rekomendacijas dėl pasaulinės maisto gamybos, kurios buvo pradėtos rengti ir paruoštos remiant Jungtinių Tautų vystymosi programai, JT Maisto ir žemės ūkio organizacijai, Pasaulio bankui ir kitoms tarptautinės bendruomenės institucijoms,
 - atsižvelgdamas į Tarpvvyriausybinės klimato kaitos grupės pranešimus,
 - atsižvelgdamas į tebevykstančias derybas dėl Dohos plėtros derybų raundo;
 - atsižvelgdamas į 2007 m. lapkričio 22 d. AKR ir ES Jungtinės parlamentinės asamblėjos priimtą Kigalio deklaraciją dėl ekonominės partnerystės susitarimų (EPS) vystymosi labui;
 - atsižvelgdamas į savo 2007 m. spalio 25 d. rezoliuciją dėl augančių pašarų ir maisto kainų¹,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 4 dalį straipsnį,
- A. kadangi po to, kai kelerius metus produktų kainos buvo stabilios arba krito, pasaulinės kviečių kainos per 36 mėn. iki 2008 m. vasario mėn. padidėjo 181%, ryžių kainos nuo sausio mėn. padidėjo 141%, o visos pasaulinės maisto kainos padidėjo 83%,

¹ P6_TA-PROV(2007)0480.

- B. kadangi Pasaulio bankas apskaičiavo, jog išaugus kainoms 7 metus bus vėluojama įgyvendinti skurdo mažinimo tikslus ir kadangi daugiau kaip 100 mln. žmonių besivystančiose šalyse dėl laipsniškai kylančių kainų gali dar labiau nuskursti,
- C. kadangi 854 milijonai žmonių pasaulyje yra alkani arba nusilpę dėl prastos mitybos (dėl maisto stygiaus) ir šis skaičius kiekvienais metais padidėja 4 milijonais; kadangi 170 milijonų vaikų maitinami nepakankamai ir 5,6 milijono vaikų kasmet miršta dėl nepakankamos mitybos,
- D. kadangi dabartinė maisto krizė taip pat kilo dėl padidėjusios spekuliacijos žemės ūkio ir maisto prekėmis,
- E. kadangi JT Maisto ir žemės ūkio organizacijos duomenimis, besivystančių šalių vartotojų išlaidos maistui sudaro 60–80%, o išsivysčiusių šalių vartotojų – maždaug 10–20%; kadangi dėl kylančių maisto kainų didžiausias poveikis daromas mažai pajamų gaunantiems namų ūkiams,
- F. kadangi dėl kylančių kainų didėja maisto prieinamumo, ypač mažai pajamų gaunančių ir pajamų negaunančių žmonių, problemos,
- G. kadangi maisto produktų poreikis auga, nes didėja pasaulio gyventojų skaičius, ypač tokiose sparčiai besivystančios rinkos šalyse, kaip Kinija ir Indija; primindamas, kad apskritai mūsų planetoje, kuri, anot JT Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO), gali išmaitinti 12 milijardų žmonių, maisto netrūksta; primindamas, kad 2007 m. kviečių ir ryžių derlius buvo labai geras; kadangi tik 1 01 milijardų tonų 2007 m. derliaus greičiausiai bus panaudota žmonių maistui, didelė dalis bus skirta pašarams (760 milijonų tonų), o apie 100 milijonų tonų bus panaudota agrokuro gamybai; kadangi pagal naujausius apskaičiavimus pasaulinė grūdų gamyba 2008 m. turėtų padidėti 2,6% ir pasiekti 2164 milijonų tonų rekordą; kadangi vis dėlto šie apskaičiavimai priklauso nuo palankių klimato sąlygų,
- H. kadangi daug besivystančių šalių nesuvokia, kiek maisto jos iš tiesų galėtų pagaminti; kadangi dėl to, jog besivystančių šalių ir tarptautinių finansų institucijų investicijos į žemės ūkį, kaimo plėtrą ir ūkininkų mokymą yra itin mažos, ypač smulkūs ūkininkai kenčia nuo nesąžiningos konkurencijos, dėl kurios padidėjo jų skurdas ir pažeidžiamumas, taip pat sumažėjo jų galimybės pagaminti pakankamai maisto,
- I. kadangi viena iš didesnės žemės ūkio gamybos besivystančiose šalyse kliūčių yra tai, kad smulkieji ūkininkai, norėdami investuoti į geresnes sėklas, trąšas ir drėkinimo įrenginius bei reikalingas augalų apsaugos priemones, kuriomis jie nori apsaugoti savo derlių nuo kenkėjų ir ligų, dažnai neturi galimybių gauti paskolų arba mikrokreditų kartais dėl to, kad jie nėra savo žemės savininkai ir todėl neturi ko įkeisti paskolai gauti,
- J. kadangi Pasaulio maisto programos organizacija nurodė, kad iki šiol tvirtai pažadėta skirti tik 260 iš 750 milijonų JAV dolerių, kurių reikia patenkinti 2008 m. poreikius,
- K. kadangi dėl kylančių maisto kainų didėja poreikis imtis integruotų politinių veiksmų ir kurti visa apimančią strategiją siekiant spręsti maisto problemas,

Teisė į maistą

1. pabrėžia, kad teisė į maistą ir būtinybė pagerinti visų žmonių galimybes bet kuriuo metu gauti pakankamai maisto, reikalingo aktyviam ir sveikam gyvenimui, yra pagrindiniai principai; pabrėžia, kad valstybės yra įsipareigojusios ginti, gerbti ir užtikrinti šią pagrindinę žmogaus teisę; atkreipia dėmesį į tai, kad 2 milijardai žmonių vis dar gyvena baisiame skurde, o 850 milijonų žmonių kasdien badauja – pavyzdys, jog sistemingai pažeidinėjama teisė į maistą, kuri yra įtvirtinta tarptautiniuose žmogaus teisių teisės aktuose; taigi ragina, kad būtų nustatytos tinkamos priemonės Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos nuostatoms dėl teisės į maistą įgyvendinti; ragina Tarybą užtikrinti, kad visos su maistu susijusios nacionalinės ir tarptautinės politikos kryptys ir įsipareigojimai prisiimti siekiant užtikrinti teisę į maistą, būtų įgyvendinami darniai;
2. todėl ragina Tarybą aktyviau vykdyti savo įsipareigojimus siekti Tūkstantmečio plėtros tikslų ir patvirtinti finansavimo įsipareigojimus bei birželio mėn. vykstančiame Europos Vadovų Tarybos susitikime priimti ES Tūkstantmečio plėtros tikslų veiksmų planą; mano, kad šiame ES veiksmų plane turėtų būti nustatytos svarbiausių sričių, pvz., švietimo, sveikatos apsaugos, vandens išteklių, žemės ūkio, augimo ir infrastruktūros, kurios bus svarbios siekiant Tūkstantmečio plėtros tikslų iki 2015 m. ir, be kitų tikslų, iki 2015 m. panaikinti badą, gairės ir veiksmai bei jų terminai;
3. išreiškia susirūpinimą dėl to, kokių padarinių alkiui ir skurdui turės spekuliacijos maisto rinkose, įskaitant spekuliacijas prekių rizikos draudimo fondais, ragina Komisiją analizuoti spekuliacijų maisto kainomis poveikį ir numatyti tinkamas priemones, kurios būtų grindžiamos šia analize.
4. primena, kad dėl šios krizės daugiausia kenčia mažiausiai privilegijuoti gyventojai, ir todėl pabrėžia, jog reikia vykdyti tinkamą socialinę politiką siekiant suteikti galių vargingiems ar gyvenantiems skurde ir švelninti dabartinės maisto krizės pasekmes;

Tvari maisto produktų gamyba

5. pabrėžia, kad maisto tiekimas visiems žmonėms visame pasaulyje turėtų būti svarbiausias tikslas; pabrėžia, kad reikia užtikrinti priimtinas tiekiamų maisto produktų kainas, kaip numatyta EB sutarties 33 straipsnyje;
6. primena, kad reikia užtikrinti, jog žemės ūkio rinkos būtų reguliuojamos vidaus ir pasauliniu lygmenimis siekiant užtikrinti naudą vartotojams, ūkininkų pajamas, perdirbamąją pramonę ir tvarią ES maisto politiką;
7. pabrėžia, kad žaliavoms išleidžiamos sumos sudaro sąlyginai nedidelę visos daugelio maisto produktų kainos dalį; ragina Komisiją ir valstybes nares išanalizuoti supirkimo kainų ir stambių mažmenininkų siūlomų kainų neatitiktį;
8. todėl ragina atlikti mažmenininkų vaidmens maisto tiekimo grandinėje poveikio įvertinimą, nes mažmeninės maisto kainos palyginti su pragyvenimo išlaidomis neproporcingai pakilo;

RC\724413LT.doc

PE401.540v01-00}
PE401.549v01-00}
PE401.551v01-00}
PE401.558v01-00}
PE401.562v01-00}
PE401.565v01-00} RC1

ragina mažmenininkus gamintojams taikyti teisingas kainas ir tuo pat metu tiekti vartotojams maistą už pagrįstą kainą;

9. atkreipia dėmesį į tai, kad šiuo metu ES turi grūdų atsargų tik 30 dienų, ir išreiškia abejonę, ar mūsų maisto atsargos yra pakankamos, ypač turint mintyje galimą krizę; ragina Komisiją numatyti strategijas, pagal kurias būtų sudarytos maisto atsargos siekiant ateityje išvengti krizių;
10. ragina geriau prognozuoti žemės ūkio gamybos apimtis tam, kad būtų galima kuo anksčiau nustatyti vyraujančias pasaulinio maisto tiekimo tendencijas;
11. reikalauja, kad tvarios žemės ūkio politikos skatinimas būtų įtrauktas į visas plėtros ir kaimynystės priemones;
12. pabrėžia, kad pirmenybę reikėtų teikti maistui, o ne kurui, ir kad biokuro gamyba turėtų būti siejama su pagrįstais tvarumo kriterijais; pabrėžia, jog siekiant siūlomų biokuro tikslų reikia užtikrinti atitiktį šiems kriterijams;

Geresnė vystymosi politika

13. mano, kad tikrai kovai su badu būtina pasaulinė tvaraus vystymosi politika, kurią vykdant būtų siekiama, kad besivystančios šalys galėtų pakankamai aprūpinti savo gyventojus vandeniu ir maistu ir jo pagaminti;
14. remia besivystančių šalių pastangas užtikrinti, kad jų vietiniai gyventojai gautų maisto; mano, kad ši perspektyvi politikos kryptis turėtų būti toliau stiprinama, kad būtų galima taikyti nacionalines taisykles ir priemones šiam sektoriui vystyti; mano, kad Malavis būtų teigiamas besivystančios šalies, kurioje maisto produktų gamyba padvigubinta per pastaruosius trejus metus, pavyzdys, ir pabrėžia, kad ES vaidina tam tikrą vaidmenį remdama šį vystymąsi; ragina Europos Sąjungą teikti pagalbą supažindinant su minėtu reiškiniu, kad kitos besivystančios šalys galėtų imti iš jo pavyzdį;
15. ragina ES valstybes nares ir tarptautinę bendruomenę skubiai priimti Pasaulio maisto programos organizacijos neeilinį specialų kreipimąsi ir padėti jai spręsti naujas problemas kovojant su badu; vis dėlto mano, kad reikia mažinti priklausomybę nuo pagalbos maistu operacijų, taigi pabrėžia, jog reikia imtis vidutinio ir ilgojo laikotarpio veiksmų siekiant išvengti dar pražūtingesnių pasekmių ir šalinti šios krizės tikrąsias priežastis;
16. ragina nedelsiant ir gerokai padidinti investicijas į besivystančių šalių žemės ūkį, vandens ūkį, kaimo plėtrą ir žemės ūkio įmones, didžiausią dėmesį skiriant neturtingiems ūkininkams ir smulkaus masto ūkininkavimui, pagrįstam ekologinių žemės ūkio maisto produktų gamybos sistemomis; primena, kad 75 % neturtingiausių pasaulio gyventojų gyvena kaimo vietovėse, bet tik 4 % oficialios vystymosi pagalbos skiriama žemės ūkiui; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares savo vystymosi politikoje veiksmingiau spręsti žemės ūkio problemą, skatinti pritaikyti 10-ojo EPF programavimą glaudžiai bendradarbiaujant su besivystančiomis šalimis ir iš naujo apsvarstyti šalių strategijos dokumentus siekiant teikti daugiau svarbos žemės ūkiui; pabrėžia NVO ir vietos valdžios institucijų vaidmenį surandant

pažangius žemės ūkio sprendimus bendradarbiaujant su besivystančių šalių gyventojais, taip pat ragina Komisiją ir valstybes nares remti ir viešinti minėtųjų subjektų projektus;

17. primena, kad reikia suteikti smulkiesiems ūkininkams neturtingose šalyse, kurių didžiąją dalį sudaro moterys, galimybę naudotis žeme, finansinėmis paslaugomis ir paskolomis, didelio derlingumo sėklomis, drėkinimo sistemomis ir trąšomis; pabrėžia, kad investicijos į žemės ūkį turėtų būti labiau nukreipiamos į drėkinimą, kaimo kelius, mokslinius tyrimus ir vietinę patirtį, mokymą ir pažangiosios patirties mainus siekiant vystyti tvarias ir efektyvias pasėlių sistemas, švarų geriamąjį vandenį ir švietimą, taip pat į vietinės gamybos ir rinkos mainų stiprinimą; taigi ragina Komisiją savo veiksmais stiprinti šias sritis, taip pat remti gamintojų organizacijas, mikrokreditų ir kitas finansinių paslaugų programas ir didesnes investicijas į žemės ūkį;
18. ragina Europos investicijų banką apsvarstyti galimybes nedelsiant įsteigti garantijų fondą, iš kurio būtų remiamos nacionalinės mikrokreditų, paskolų ir rizikos draudimo programos, vykdomos nenutolstant nuo vietos maisto gamintojų poreikių, ypač skurdesnėse besivystančiose šalyse;
19. pabrėžia, kad ES ir besivystančioms šalims reikia bendradarbiauti klimato kaitos srityje, ypač reikia perduoti technologijas ir didinti pajėgumus; pabrėžia, kad būtina įtraukti klimato kaitos aspektą į visą ES vystomąjį bendradarbiavimą, taip pat pabrėžia, kad kai kurios paprastos apsaugos priemonės padėtų ūkininkams apsaugoti pasėlius nuo sausrų ir kitų nelaimių, ir ragina Komisiją ištirti šias priemones; ragina tarptautinę bendruomenę intensyviau kovoti su dykumėjimu, žemės degradacija ir sausra, kad būtų pagerintas apsirūpinimas maistu ir prieiga prie vandens, ypač skurdžiose šalyse;

Sąžininga tarptautinė prekyba

20. mano, kad žemės rinkų atvėrimas turėtų būti laispsniškas, atitinkantis kiekvienos konkrečios besivystančios šalies vystymosi pažangą ir pagrįstas socialiai teisingoms ir ekologiškai racionalioms prekybos taisyklėms; atkreipia dėmesį į tai, kad svarbiems produktams, skirtiems pagrindiniams besivystančių šalių gyventojų poreikiams patenkinti arba ypač svarbiems siekiant užtikrinti apsirūpinimą maistu ir kaimo plėtrą besivystančiose šalyse, turėtų būti netaikomas visiškas liberalizavimas, kad būtų išvengta negrįžtamos žalos vietos gamintojams; pabrėžia, kad ES privalo propaguoti lengvatų ir asimetrinę sistemą prekybos derybose su besivystančiomis šalimis, siekiant leisti joms išlaikyti tam tikrą tiekimo valdymą ir kitas savo rinkų plėtros priemones; atkreipia dėmesį į tai, kad mažiausiai išsivysčiusioms šalims taikoma taikoma prieiga prie ES rinkos pagal vadinamąjį „Viskas, išskyrus ginklus“ (VIG)) susitarimą netaikant joms kvotų ir tarifų;
21. pabrėžia, kad dabartinėse derybose dėl ekonominės partnerystės susitarimų (EPA) Komisija turėtų teikti pirmenybę tam, kad būtų atsakyta į vystymosi poreikius, kuriuos nurodė AKR šalys; primena, kad siekiant išspręsti šią problemą ekonominės partnerystės susitarimai turėtų būti susiję su žadėtomis naujomis paramos prekybai lėšomis (2 mlrd. eurų kasmet iki 2010 m.), ir su regioninės integracijos skatinimu;

22. pabrėžia būtinybę, kad Dohos plėtros derybų rezultatai būtų sėkmingi, harmoningi ir sąžiningi; pabrėžia, kad Dohos derybų rezultatai turėtų būti teigiama paskata besivystančioms šalims investuoti į savo žemės ūkį ir maisto produktų gamybą; ragina Komisiją remti pasiūlymus įtraukti veiksmus dėl pagrindinių maisto produktų kainų į einamąsias PPO derybas;
23. dar kartą ragina Komisiją ir Tarybą skatinti sąžiningos prekybos ir kitas etines sistemas, kurios prisideda prie socialinių ir aplinkosaugos standartų kėlimo, pasitelkus paramą smulkiems ir mažai rentabiliems gamintojams besivystančiose šalyse, mažinti kainų nepastovumą, garantuoti sąžiningesnes kainas ir pajamas bei ragina Europos Sąjungos valdžios institucijas įtraukti sąžiningos prekybos ir tvarumo kriterijus į savo viešųjų pirkimų konkursų bei pirkimų politiką;

Demokratijos skatinimas

24. pabrėžia, kad dabartinė maisto krizė rodo, jog reikia skatinti politinį stabilumą, regioninę integraciją, demokratiją ir žmogaus teises ne tik ES, bet ir visame pasaulyje; taigi ragina visas suinteresuotas šalis viešinti žmogiškąsias ir demokratines vertybes ir teisinę valstybę sprendžiant dabartinės maisto krizės ir ilgalaikio apsirūpinimo maistu užtikrinimo problemas;
25. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Pasaulio bankui, G8, Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui ir Jungtinių Tautų Generalinei Asamblėjai, AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos pirmininkams ir Visos Afrikos Parlamentui.